అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రదము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీన్ద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీ కృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకౌశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేన్ద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా, ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం, సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి, యథాశక్తి, త్రయోదశోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

వాసుదేవ ఉవాచ

నైతత్కృచ్ఛ్రమనుప్రాప్తః భవాన్స్యాద్వసుధాధిప ।
యద్యహం ద్వారకాయాం స్యాం రాజన్ సంనిహితః పురా ॥ ॥13-1॥

ఆగచ్ఛేయమహం ద్యూతమ్ అనాహూతోఽపి కౌరవైః ।
ఆంబికేయేన దుర్ధర్ష రాజ్ఞా దుర్యోధనేన చ ।
వారయేయమహం ద్యూతం బహూన్ దోషాన్ ప్రదర్శయన్ ॥ ॥13-2॥

భీష్మద్రోణౌ సమానాయ్య కృపం బాహ్లీకమేవ చ ।
వైచిత్రవీర్యం రాజానమ్ అలం ద్యూతేన కౌరవ ॥ ॥13-3॥

పుత్రాణాం తవ రాజేంద్ర త్వన్నిమిత్తమితి ప్రభో ।
తత్రావక్ష్యమహం దోషాన్ యైర్భవాన్వ్యపరోపితః ॥ ॥13-4॥

వీరసేనసుతో యైస్తు రాజ్యాత్ప్రభ్రంశితః పురా ।
అతర్కితవినాశశ్చ దేవనేన విశాంపతే ॥ ॥13-5॥

సాతత్యం చ ప్రసంగస్య వర్ణయేయం యథాతథం । ॥13-6॥

స్త్రియోఽక్షా మృగయా పానమ్ ఏతత్కామసముత్థితమ్ ।
దుఃఖం చతుష్టయం ప్రోక్తం యైర్నరో భ్రశ్యతే శ్రియః ॥ ॥13-7॥

తత్ర సర్వత్ర వక్తవ్యం మన్యంతే శాస్త్రకోవిదాః ।
విశేషతశ్చ వక్తవ్యం ద్యూతే పశ్యంతి తద్విదః ॥ ॥13-8॥

ఏకాహ్నాత్ ద్రవ్యనాశోఽత్ర ధ్రువం వ్యసనమేవ చ ।
అభుక్తనాశశ్చార్థానాం వాక్పారుష్యం చ కేవలమ్ ॥ ॥13-9॥

ఏతచ్చాన్యచ్చ కౌరవ్య ప్రసంగికటుకోదయమ్ ।
ద్యూతే బ్రూయాం మహాబాహో సమాసాద్యాంబికాసుతమ్ ॥ ॥13-10॥

ఏవముక్తో యది మయా గృహ్ణీయాద్వచనం మమ ।
అనామయం స్యాద్ధర్మశ్చ కురూణాం కురువర్ధన ॥ ॥13-11॥

న చేత్ స మమ రాజేంద్ర గృహ్ణీయాన్మధురం వచః ।
పథ్యం చ భరతశ్రేష్ఠ నిగృహ్ణీయాం బలేన తమ్ ॥ ॥13-12॥

అథైనమపనీతేన సుహృదో నామ దుర్హృదః ।
సభాసదోఽనువర్తేరన్ తాంశ్చ హన్యాం దురోదరాన్ ॥ ॥13-13॥

అసాన్నిధ్యం తు కౌరవ్య మమానర్తేష్వభూత్తదా ।
యేనేదం వ్యసనం ప్రాప్తాః భవంతో ద్యూతకారితమ్ ॥ ॥13-14॥

సోఽహమేత్య కురుశ్రేష్ఠ ద్వారకాం పాండునందన।
అశ్రౌషం త్వాం వ్యసనినం యుయుధానాద్యథాతథమ్॥ ॥13-15॥

శ్రుత్వైవ చాహం రాజేంద్ర పరమోద్విగ్నమానసః ।
తూర్ణమభ్యాగతోస్మి త్వాం ద్రష్టుకామో విశాంపతే ॥ ॥13-16॥

అహో కృచ్ఛ్రమనుప్రాప్తాః సర్వే స్మ భరతర్షభ ।
సోఽహం త్వాం వ్యసనే మగ్నం పశ్యామి సహ సోదరైః ॥ ॥13-17॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
వాసుదేవవాక్యే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥ 13 ॥

అథ చతుర్దశోఽధ్యాయః

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

అసాన్నిధ్యం కథం కృష్ణ తవాసీద్వృష్ణినందన ।
క్వ చాసీద్విప్రవాసస్తే కిం చాకార్షీః ప్రవాసతః ॥ ॥14-1॥

శ్రీకృష్ణ ఉవాచ

శాల్వస్య నగరం సౌభం గతోఽహం భరతర్షభ ।
నిహంతుం కౌరవశ్రేష్ఠ తత్ర మే శృణు కారణమ్ ॥ ॥14-2॥

మహాతేజా మహాబాహుః యః స రాజా మహాయశాః ।
దమఘోషాత్మజో వీరః శిశుపాలో మయా హతః ॥ ॥14-3॥

యజ్ఞే తే భరతశ్రేష్ఠ రాజసూయేఽర్హణాం ప్రతి ।
స రోషవశమాపన్నః నామృష్యత దురాత్మవాన్ ॥ ॥14-4॥

శ్రుత్వా తం నిహతం శాల్వః తీవ్రరోషసమన్వితః ।
ఉపాయాద్ద్వారకాం శూన్యామ్‌హాస్థే మయి భారత ॥ ॥14-5॥

స తత్ర యోధితో రాజన్ కుమారైర్వృష్ణిపుంగవైః ।
ఆగతః కామగం సౌభమ్ ఆరుహ్యైవ నృశంసవత్॥ ॥14-6॥

తతో వృష్ణిప్రవీరాంస్తాన్ బాలాన్హత్వా బహూంస్తదా ।
పురోద్యానాని సర్వాణి భేదయామాస దుర్మతిః ॥ ॥14-7॥

ఉక్తవాంశ్చ మహాబాహో క్వాసౌ వృష్ణికులాధమః ।
వాసుదేవః స మందాత్మా వసుదేవసుతో గతః ॥ ॥14-8॥

తస్య యుద్ధార్థినో దర్పం యుద్ధేనాశయితాస్మ్యహమ్ ।
ఆనర్తాః సత్యమాఖ్యాత తత్ర గంతాస్మి యత్ర సః ॥ ॥14-9॥

తం హత్వా వినివర్తిష్యే కంసకేశినిషూదనమ్ ।
అహత్వా న నివర్తిష్యే సత్యేనాయుధమాలభే ॥ ॥14-10॥

క్వాసౌ క్వాసావితి పునః తోస్తత్ర తత్ర ప్రధావతి ।
మయా కిల రణే యోద్ధుం కాంక్షమాణః స సౌభరాట్ ॥ ॥14-11॥

అద్య తం పాపకర్మాణం క్షుద్రం విశ్వాసఘాతినమ్ ।
శిశుపాలవధామర్షాత్ గమయిష్యే యమక్షయం ॥ ॥14-12॥

మమ పాపస్వభావేన భ్రాతా యేన నిపాతితః ।
శిశుపాలో మహీపాలః తం వధిష్యే మహీతలే॥ ॥14-13॥

భ్రాతా బాలశ్చ రాజా చ న చ సంగ్రామమూర్ధని ।
ప్రమత్తశ్చ హతో వీరః తం హనిష్యే జనార్దనమ్ ॥ ॥14-14॥

ఏవమాది మహారాజ విలప్య దివమాస్థితః ।
కామగేన స సౌభేన క్షిప్త్వా మాం కురునందన ॥ ॥14-15॥

తమశ్రౌషమహం గత్వా యథా వృత్తః స దుర్మతిః ।
మయి కౌరవ్య దుష్టాత్మా మార్తికావతకో నృపః ॥ ॥14-16॥

తతోఽహమపి కౌరవ్య రోషవ్యాకులమానసః ।
నిశ్చిత్య మనసా రాజన్ వధాయాస్య మనో దధే ॥ ॥14-17॥

ఆనర్తేషు విమర్దం చ క్షేపం చాత్మని కౌరవ ।
ప్రవృద్ధమవలేపం చ తస్య దుష్కృతకర్మణః ॥ ॥14-18॥

తతః సౌభవధాయాహం ప్రతస్థే పృథివీపతే ।
స మయా సాగరావర్తే దృష్ట ఆసీత్పరీప్సతా ॥ ॥14-19॥

తతః ప్రధ్మాప్య జలజం పాంచజన్యమహం నృప ।
ఆహూయ శాల్వం సమరే యుద్ధాయ సమవస్థితః॥ ॥14-20॥

తన్ముహూర్తమభూద్యుద్ధం తత్ర మే దానవైః సహ ।
వశీ భూతాశ్చ మే సర్వే భూతలే చ నిపాతితాః ॥ ॥14-21॥

ఏతత్కార్యం మహాబాహో యేనాహం నాగమం తదా ।
శ్రుత్వైవ హాస్తినపురం ద్యూతం చావినయోత్థితమ్ ॥
ద్రుతమాగతవాన్ యుష్మాన్ ద్రుష్టుకామః సుదుఃఖితాన్ ॥14-22

ఇతి శ్రీమహాభారతే అరణ్యపర్వణి అర్జునాభిగమనపర్వణి
సౌభవధోపాఖ్యానే చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥ **14** ॥

శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి వారి గోవిందనామావళి

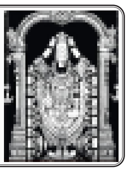

అథ క్షమాప్రార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయన్తాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రియఃకాన్తాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥